

Miljø
Skovløkken 4, Tejn 3770 Allinge

Bornholms Energi & Forsyning
Skansevej 2
3700 Rønne
Att. Per Hald

Bornholms Regionskommune
Center for Miljø, Plan og Kultur
Miljø
nmf@brk.dk
www.brk.dk
CVR: 26 69 63 48

24. oktober 2025

J. nr. 24/16570

Afgørelse om ikke miljøvurderingspligt for projekt til vandindvinding fra borerne 247.708, 247.710 og 247.711

Bornholms Regionskommunes miljøvurderingsmyndighed har den 27. oktober 2023 modtaget tre ansøgninger med tilhørende bilag om screening for miljøvurderingspligt af projekt om vandindvinding og etablering af råvandsledninger på matr.nr. 27a, 29a, 29o, 29m, 7000b, 29n, 29i, 32i, 30a, og 30b, Aaker. I forhold til miljøvurderingsloven betragtes de tre vandindvindinger som et samlet projekt, da de etableres samtidig og er enten direkte forbundne eller forbundne via råvandsledningsnettet. Bygherre har den 20. februar 2025 indsendt en revideret og samlet ansøgning.

Der er tale om en lovliggørelsessag, da råvandsledningerne allerede er etableret. Der er endnu ikke givet vandindvindingstilladelse. Denne afventer screeningsafgørelsen. Øvrige relevante tilladelser i forbindelse med etablering af råvandsledningerne er indhentet forudgående. For at opfylde miljøvurderingslovens¹ formål og til vurdering af miljøvurderingspligt eller ej behandles sagen her, som om projektet ikke var etableret. Det bemærkes desuden at sagsbehandlingen i forbindelse med screeningen for miljøvurderingspligt, ikke har givet anledning til ændringer i projektet.

Afgørelse

Bornholms Regionskommune har vurderet, at projektet ikke vil resultere i væsentlige miljøpåvirkninger og derfor ikke er omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse. Afgørelsen er truffet i henhold til miljøvurderingsloven § 21, stk. 1.

I afgørelsen er der lagt vægt på følgende forhold:

- At projektet tilsigter at forbedre forsyningssikkerheden for drikkevand
- At projektet ikke strider mod den planlægningsmæssige anvendelse af området
- At projektet ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder eller yngle- og rasteområder for Bilag IV-arter
- At projektet ikke forringer eller forhindrer målopfyldelsen for overfladevand eller grundvand til opfyldelse af vandrammedirektivet
- At der ikke vurderes at være væsentlige miljøpåvirkninger af projektet
- At der ikke er kendskab til yderligere projekter, der sammen med dette projekt vil kunne medføre en væsentlig kumulativ effekt

¹ LBK nr. 4 af 3/1/2023: Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

Denne afgørelse bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden for tre år, efter at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år jf. miljøvurderingslovens § 39.

Screeningsafgørelsen er ikke en tilladelse, men alene en afgørelse om at projektet ikke skal gennem en miljøvurderingsproces. Bygherre skal derfor sørge for, at de nødvendige tilladelser og dispensationer efter anden lovgivning for eksempel vandløbsloven og vandforsyningsloven er indhentet før projektets anlægsarbejde igangsættes.

Screeningen er gennemført med udgangspunkt i det projekt, som ansøger har oplyst og på baggrund af de miljømæssige forudsætninger, der er gældende på screeningstidspunktet. Hvis projektet ændres i forhold til forudsætningerne, skal ansøger anmelde de påtænkte ændringer til kommunen, så kommunen kan vurdere, om ændringen udløser krav om miljøvurdering.

Sagens oplysninger

Ansøgningen er indsendt i henhold til miljøvurderingslovens § 19, hvoraf det fremgår, at bygherre før etablering, udvidelse eller ændring af projekter omfattet af lovens bilag 2 skal indgive en skriftlig ansøgning til den myndighed, der skal behandle ansøgningen.

Projektet er omfattet af miljøvurderingsloven, bilag 2, punkt 10m 'Arbejder i forbindelse med indvinding af grundvand og kunstig tilførsel af grundvand, som ikke er omfattet af bilag 1'. Kommunen er myndighed.

Ved en screening foretager kommunen en vurdering efter kriterierne i miljøvurderingslovens bilag 6 af, om projektet må antages at kunne medføre en væsentlig påvirkning på miljøet og dermed er omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse (tidligere betegnet VVM-pligt).

Bornholms Regionskommune har gennemført en screening efter kriterierne i miljøvurderingslovens bilag 6. Screeningen fremgår af screeningsskema, vedlagt som bilag 1. Bygherres ansøgning er vedlagt som bilag 2, mens bilag 3 indeholder rapporter over borearbejdet samt tilladelse til krydsning af Grødby Å. I ansøgningen henvises til dokumenterne i bilag 3.

Projektbeskrivelse

Det ansøgte projekt har til formål at etablere tre indvindingsboringer med tilhørende råvandsledninger for at supplere råvandsforsyningen af Smålyngsværket, som forsyner store områder af Sydbornholm med drikkevand. Der søges om tilladelse til at udnytte boringerne med op til 30 m³/h og en årlig indvinding på op til 100.000 m³ pr. boring inden for den eksisterende samlede indvindingsstilladelse til Smålyngsværket. Der er således ikke tale om øget vandindvinding i det samlede vandindvindingsområde, blot om en omfordeling til en mere spredt indvinding med reduceret vandstandssænkning til følge.

Projektet gennemføres af Bornholms Vand A/S. Arealerne ejes af henholdsvis Thomas Jørgensen, Peter Brandt Kofoed, Tobias Lind Bakkegård og Cecilie Lind Bakkegård, Thorbjørn Westh Kofoed samt Frederik Tolstrup.

Projektets miljøpåvirkninger

Bornholms Regionskommune har screenet projektet efter kriterierne på bilag 6 til miljøvurderingsloven, se vedlagte screeningsskema. Herunder beskrives de væsentligste emner.

Vandforsyningssikkerhed

Projektet har en positiv effekt i forhold til vandforsyning. Smålyngsværket er Bornholms største og vigtigste vandværk, og det er samtidig nødforsyning for flere mindre vandværker. Det er af stor betydning, at de har et

overskud af aktive boringer, så de kan opretholde forsyningen, selv om en boring bliver forurenet eller beskadiget på anden måde.

Ændret arealanvendelse

Rundt om boringerne etableres et boringsnært beskyttelsesområde (BNBO), hvor der er skærpede krav til brug af pesticider og eventuelt gødning samt begrænsninger i andre potentielle kilder til grundvandsforurening. Grundejeren kompenseres for eventuelle tab i forbindelse med udlægningen af et BNBO.

Natura 2000

Boringerne og ledningerne er ikke beliggende i Natura 2000-område. Afstanden til nærmeste Natura 2000-område er ca. 2,9 km til Natura 2000-område nr. 252 Adler Grund og Rønne Banke beliggende på havet syd for Bornholm. Afstanden til nærmeste Natura 2000-område på land, som er Natura 2000-område nr. 186 Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne, er ca. 4,2 km. Det vurderes, at påvirkningerne af boringerne og rørledningerne kun er lokale og dermed ikke vil medføre nogen påvirkning på Natura 2000-områder.

Bilag IV-arter

Bornholms Regionskommune har gennemgået de tilgængelige databaser Arter og Naturbasen. Der er ikke i nærheden af boringerne og ledningerne registreret nogen Bilag IV-arter. De nærmeste registreringer af Bilag IV-arter er registreringer af løvfrø i vandhuller i området, hvoraf det nærmeste er beliggende ca. 580 m fra den nærmeste ledning/boring.

Boring 247.708 er beliggende i åbent landbrugsland. Idet boring 247.708 og rørledningen tilknyttet denne er beliggende i dyrkede markarealer, vurderes etablering og drift af boringen og rørledningen ikke at kunne påvirke levesteder for Bilag IV-arter. Boringen og rørledningen vurderes heller ikke at krydse eller berøre rasteområder eller vandruter for løvfrø.

Boring 247.711 og boring 247.710 er beliggende i skov. Flagermus kan have yngle- og rastested i træer. Bornholms Regionskommune besigtigede de to skovarealer i juni 2023 i forbindelse med, at der blev lavet en screening for miljøvurderingspligt af prøveboringerne.

Skoven omkring boring 247.711 (Grammegårdsvej) fremstod på besigtigelsestidspunktet åben med spredte træer efter skovning forholdsvis få år tidligere (af luftfotos ses det, at der er foretaget en skovning i 2019/2020). Der stod primært store asketræer tilbage, hvor det meste andet var blevet skovet. Det kan umiddelbart ikke udelukkes, at de store asketræer kan udgøre yngle- eller rasteområdet for flagermus, idet der kunne ses sprækker og huller på flere af dem. Idet skoven i forvejen er meget åben, var det i 2023 Bornholms Regionskommunes vurdering, at boreriggen kunne komme ind og boringen etableres uden, at det ville være nødvendigt at skove større træer. De nyeste luftfotos fra 2024 bekræfter, at boringen og adgangsvejen i skoven er anlagt uden at skove store træer – kun enkelte mindre træer i skel er fjernet. Det er på baggrund heraf Bornholms Regionskommunes vurdering, at det ansøgte ikke medfører beskadigelse eller ødelæggelse af eventuelle flagermusegnede træer i skoven.

Skoven omkring boring 247.710 er primært yngre egeskov. Der går et kørespor på 2-3 m bredde ind i skoven. Mange af træerne langs sporet har stammer med diameter på ca. 20 cm og de største på ca. 50 cm. Træerne vurderes ikke at være egnede som yngle- eller rasteområdet for flagermus, bort set fra enkelte ældre træer og gamle stammer, som står spredt i skoven, og som muligvis kan udgøre levesteder for flagermus. Bornholms Regionskommunes vurderede i 2023, at boreriggen kunne komme ind og boringen etableres uden, at det ville være nødvendigt at skove nogle af disse ældre træer. Bornholms Regionskommune vurderer på baggrund af de nyeste luftfotos fra 2024, at boringen og adgangsvejen i skoven er anlagt uden at skove større træer. Det er på baggrund heraf Bornholms Regionskommunes vurdering, at det ansøgte ikke medfører beskadigelse eller ødelæggelse af eventuelle flagermusegnede træer i skoven.

Skovarealer kan udgøre rasteområder for padder, men ingen af de skovarealer, hvor der etableres boringer, ligger i tilknytning til søer, hvor der er registreret Bilag IV-arter, og vurderes derfor ikke at udgøre rasteområder for padder.

Der vurderes ikke at være egnede levesteder for markfirben på arealerne, som påvirkes af det ansøgte, idet der enten er tale om skovarealer eller dyrket mark.

Det er på baggrund heraf Bornholms Regionskommunes vurdering, at det ansøgte ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for Bilag IV-arter eller medføre forsætlig forstyrrelse eller drab på individer af Bilag IV-arter.

Vandrammedirektivet

Overfladevand

De tre nye boringer ligger i nærheden af Grødby Å. Grødby Å er målsat til god økologisk tilstand og god kemisk tilstand. Særligt boring nr. 247.711 er tæt på med en afstand på ca. 50 m.

Grødby Å er ifølge MiljøGIS Vandområdeplaner registreret med samlet ringe økologisk tilstand og ikke-god kemisk tilstand. Der er registret god økologisk tilstand for smådyr, ukendt tilstand for alger, ringe økologisk tilstand for fisk og ikke-god økologisk tilstand for nationalt specifikke stoffer, hvor miljøkvalitetskravet er overskredet for et eller flere nationalt specifikke miljøfarlige forurenende stoffer. Miljømålet er dermed ikke opfyldt i Grødby Å. Myndigheden kan kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdet eller grundvandsforekomstens tilstand, jf. indsatsbekendtgørelsens § 8².

Grødby Å leder til Østersøen, der ligger ca. 2,6 km syd for projektområdet. Kystvandet i Østersøen, er målsat til god økologisk tilstand og god kemisk tilstand. Kystvandet har samlet ringe økologisk tilstand og ikke-god kemisk tilstand. Kystvandet lever dermed ikke op til miljømålet. Tilstanden for bunddyr er god. Der er registret god tilstand for nationalt specifikke stoffer. Årsagen til manglende målopfyldelse, skyldes parametrene "klorofyl" og "rodfæstede bundplanter", der har ringe tilstand. Tilstanden for kemi er ukendt.

Vandboringer tæt på vandløb kan suge vandet fra vandløbet til sig. Eftersom Grødby Å i forvejen lider under sommerudtørring, og et minimum af vandgennemstrømning er fundamentalt for dyrelivet og nødvendigt for at leve op til EU's vandrammedirektiv, så kan den korte afstand mellem boring nr. 247.711 og Grødby Å vække bekymring.

Bornholms Regionskommune har derfor foretaget en hydrogeologisk analyse. Denne har demonstreret at trykfaldet som følge af vandindvindingen sker dybt i formationen, og at der ikke er hydrologisk forbindelse til det overfladenære grundvand i området omkring boringen. Vandføringen i vandløb afhænger primært af lokale drænforhold og af tilstrømningen fra overfladevand og overfladenært grundvand. Under de givne forhold er det derfor vandløbsmyndighedens vurdering, at vandindvindingen ikke vil påvirke forholdene i Grødby Å.

Bornholms Regionskommune vurderer i tråd med vandløbsmyndigheden, at der ikke er risiko for væsentlig påvirkning på overfladevand.

Grundvand

Boringen er udformet med vandtæt forerør gennem det vandstandsende skiferlag. Dermed risikerer man ikke at overfladevand trækkes ned til filteret. Rovandsstanden pejles løbende og indvindingen fra boringen tilpasses, så der ikke sker fald i grundvandsstanden. Indvindingen fra hele magasinet øges ikke, så med de nye boringer kan indvindingen spredes mere. Dermed kan indvindingen i høj grad tilpasses. Under indvinding opstår der en sænkning af grundvandet omkring boringen, den såkaldte sænkningstragt. Erfaringsmæssigt er sænkningstragter i klippeområder stejle og har en begrænset udbredelse, hvilket også bekræftes af prøvepumpningerne.

² BEK nr. 797 af 13/06/2023 – Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Da den samlede indvinding på grundvandsmagasinniveau ikke øges og samtidig spredes ud på flere indvindingsboringer vil der ikke ske en påvirkning af grundvandet på magasinniveau. Herudover medfører det vandstandsende skiferlag og forerøret omkring boringerne at boringerne og indvindingen herfra ikke medfører konstaterbare påvirkninger på omgivelserne herunder hverken på grundvand og overfladevand.

Bornholms Regionskommune vurderer at boringerne og vandindvindingen herfra ikke vil medføre en påvirkning på omgivelserne eller uønskede effekter på hverken grundvand eller overfladevand.

Opsummering

Samlet er det Bornholms Regionskommunes vurdering, at projektet ikke vil resultere i væsentlige miljøpåvirkninger.

Høring

Ansøgningsskema og ansøgningsmateriale har været i høring hos berørte myndigheder fra 20. februar til 6. marts 2025. Bornholms Regionskommune har vurderet, at de berørte myndigheder er kommunen selv samt Bornholms Museum. Høringssvar er indarbejdet i screeningsskema i bilag 1.

Udkast til afgørelse sendes nu i høring hos ansøger og lodsejere i 14 dage fra den 18. september til den 2. oktober 2025.

Høringen af ansøger og lodsejere blev forlænget til den 6. oktober 2025, da der i det udsendte materiale var enkelte fejl og der derfor blev udsendt en rettelse hertil og høringsfristen blev derfor forlænget med et tilsvarende antal dage.

I høringsperioden har ansøger indsendt bemærkninger om at de er enige i screeningens konklusion om at projektet ikke vil medføre væsentlige miljøpåvirkninger. Herudover bemærker ansøger at:

- Dokumenterne er fremsendt i mail med emneteksten "*Partshøring af screening for miljøvurderingspligt af vandindvinding fra boringerne 247.208, 247.210 og 247.211*". Sagen drejer sig om boringerne 247.708, 247.710 og 247.711. Forkerte boringsnumre optræder også andre steder i de vedhæftede dokumenter og bilag i både overskrifter og tekst.
- I Bilag 1 Screeningsskema side 12 midten står der: *Grønne lerskifre er meget vandtætte, især for horisontal transport*. Jeg vil mene, at der skal stå vertikal transport.

Bemærkningerne fra ansøger omhandler primært mindre rettelser, som ikke har betydning for vurderingen af projektet og som derfor er rettet til i den endelige afgørelse og dertilhørende bilag. I forhold til bemærkningen om, at der er tale om vertikal transport og ikke horisontal transport, er denne vurdering blevet forelagt Bornholms Regionskommunes grundvandsmyndighed, som er enig i denne vurdering, hvorfor dette ligeledes er rettet til i den endelige afgørelse og dertilhørende bilag.

Offentliggørelse

Screeningsafgørelsen og det tilhørende screeningsskema samt ansøgning med tilhørende bilag meddeles til sagens parter og offentliggøres samtidig på Bornholms Regionskommunes hjemmeside www.brk.dk den 24. oktober 2025

Klagevejledning

Afgørelsen om ikke miljøvurderingspligt kan påklages for så vidt angår retlige spørgsmål, jf. miljøvurderingsloven § 49, stk. 1. Miljø- og Fødevareklagenævnet er klageinstans.

Det kan være svært at afgøre, om der er tale om et retligt spørgsmål. I korthed kan siges, at retlige spørgsmål drejer sig om, hvorvidt reglerne i miljøvurderingsloven er overholdt.

Klageberettiget er miljøministeren og enhver med retlig interesse i afgørelsen samt landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet inden 4 uger fra afgørelsen er offentliggjort. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

Klagefristen er den **21. november 2025**.

Du klager via Klageportalen, som du kan finde link til på forsiden af klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Du logger på som på øvrige offentlige systemer, typisk med MitID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. For offentlige myndigheder, foreninger og organisationer er gebyret på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

I Klageportalen sendes din klage automatisk først til Bornholms Regionskommune. Hvis Bornholms Regionskommune fastholder afgørelsen, sender Bornholms Regionskommune klagen videre til behandling i Miljø- og Fødevareklagenævnet via Klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning herom til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan bestemme om en klage efter miljøvurderingslovens § 49, stk. 1 skal have opsættende virkning.

Du kan læse mere om gebyrordning og klage på [Nævneshus](http://naevneneshus.dk).

Hvis sagen ønskes indbragt for domstolene, skal det ske inden for 6 måneder fra modtagelsen af afgørelsen.

Venlig hilsen

Simon Joakim Munk
Miljøplanlægger